

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org)	DokumentID	Ev. ärendenummer
Kotake Malin, Ssbmm	TDOK 2010:310	TRV 2010/103113
Fastställt av	Dokumentdatum	Version
Erixon Lena, Chef Samhälle	2011-02-21	1.0
Dokumenttitel Kemiska produkter – granskningskriterier och krav för Trafikverket		

1. Inledning

Denna riktlinje är styrande och omfattar kemiska produkter som används i Trafikverkets verksamhet.

Kemiska produkter som används i Trafikverkets verksamhet ska arbetsmiljö- och miljögranskas av Trafikverkets Kemikaliegranskningsfunktion. Syftet med granskningen är att bidra till en miljö- och arbetsmiljösäkrad kemikaliehantering där riskerna för hälsa och miljö minimeras. Granskningen är också ett led i Trafikverkets arbete med att uppfylla miljö kvalitetsmålet Giffri miljö delmål om riskminskning respektive utfasning av särskilt farliga ämnen.

2. Syfte

Kemikaliegranskningsfunktionens uppgift är att klassa kemiska produkter i fyra grupper utifrån produkternas innehåll av farliga ämnen. Av klassningen följer förbud, särskilda villkor för användning eller användning utan särskilda villkor. Granskningen resulterar i ett granskningsutlåtande där klassning samt särskilda villkor framgår.

Denna styrande riktlinje fastställer kriterier för klassning, särskilda villkor för användning samt andra övergripande krav på kemiska produkter i Trafikverkets verksamhet. Kraven syftar till en ökad tydlighet gentemot entreprenörer och andra som arbetar med kemiska produkter i verksamheten. De leder också till en effektivare hantering samt till en större slagkraft i arbetet med riskminskning och utfasning av särskilt farliga ämnen.

3. Omfattning

3.1 Produkter som ska granskas

Märkningspliktiga kemiska produkter som används i Trafikverkets verksamhet skall granskas av Trafikverkets Kemikaliegranskningsfunktion. Kemiska produkter skall vara registrerade hos Kemikalieinspektionen. Kemiska ämnen ska vara registrerade hos EU:s kemikaliemyndighet ECHA.¹ Märkningspliktiga kemiska produkter som ingår i en vara, t ex oljan i en transformator omfattas av kraven på granskning.

Innan en märkningspliktig kemisk produkt föreskrivs i ett styrande dokument² ska den granskas av Kemikaliegranskningsfunktionen. Ansvar för att detta sker har chefen som fastställer det styrande dokumentet.

¹ I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 Reach Avd II-III, Artikel 5-30.

² Styrande dokument finns i Trafikverkets ledningssystem.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version
TDOK 2010:310	TRV 2010/103113	1.0

Granskade produkter klassade i Grupp C ska granskas vid varje nytt användningstillfälle.³ Granskade produkter klassade i grupp A eller B ska inte granskas vid varje nytt användningstillfälle. För produkter klassade i Grupp B skall dock de särskilda villkoren, se avsnitt 5.4, uppfyllas vid varje nytt användningstillfälle. Produkter klassade i Grupp D är förbjudna och ska inte användas i Trafikverkets verksamhet.

3.2 Undantag – produkter som inte ska granskas

Följande kemiska produkter, även om de är märkningspliktiga, ska inte granskas av Trafikverkets Granskningsfunktion:

- Produkter som finns i BASTA-registret och därigenom verifierat att de uppfyller BASTA-kriterierna. Sök produkterna på www.bastaonline.se
- Produkter som finns i BETA-registret och därigenom verifierat att de uppfyller BETA-kriterierna. Innan BETA registrerade produkter används skall de särskilda villkoren som gäller för Grupp B uppfyllas. Sök produkterna på www.bastaonline.se
BASTA systemet består av ett BASTA- och ett BETA-register. Produkter i BASTA-registret uppfyller samma kriterier som produkter klassade i Grupp A. Produkter i BETA-registret uppfyller samma kriterier som produkter klassade i Grupp B. Produkter i BETA-registret ska före användning uppfylla de särskilda villkoren som gäller för Grupp B.
- Produkter som redan granskats av Kemikaliegranskningsfunktionen och klassats i Grupp A eller B.
- Hydraulvätskor/oljor som uppfyller samtliga miljöegenskapskrav enligt Svensk Standard SS 15 54 34. <http://www.sp.se/km/hydraul>
- Smörjfett som uppfyller samtliga miljöegenskapskrav enligt Svensk Standard SS 15 54 70. <http://www.sp.se/km/grease>
- Kemiska produkter som uppfyller kriterier för följande miljömärken: Bra miljöval, Svanen och EU-blomman.
- Hygienprodukter för personligt bruk, kontorsprodukter och hushållsprodukter⁴
- Drivmedel miljöklass 1

3.3 Användning av kemiska bekämpningsmedel

Användning av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden i Trafikverkets verksamheter, se bilaga 1 Trafikverkets förbudslista. Undantaget från förbud är följande:

- Användning inom vegetationsregleringsprogrammet inom järnväg
- Vid bekämpning av jättelokan och flyghavre⁵
- Småskalig bekämpning av skadedjur som råttor och getingar

Kemiska bekämpningsmedel som planeras ingå i Trafikverkets utvecklingsprogram för vegetationsreglering inom järnväg ska utvärderas av Kemikaliegranskningsfunktionen. Resultat från

³ Med varje nytt användningstillfälle avses varje ny entreprenad eller vid nytt användningsområde inom befintlig entreprenad.

⁴ Exempel på hushållsprodukter är diskmedel och golvrengöringsmedel, exempel på kontorsprodukt är Tippex och Toner. Målarfärg, limmer etc är inte att betrakta som hushållsprodukter eller kontorsprodukter.

⁵ Enligt bestämmelser i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:31) om bekämpning av jättelokan (*Heracleum mantegazzianum*) samt Lag (1970:299) om skydd mot flyghavre och förordning (1970:300) om skydd mot flyghavre.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version
TDOK 2010:310	TRV 2010/103113	1.0

utvärderingen utgör beslutsunderlag för om det kemiska bekämpningsmedlet ska ingå i utvecklingsprogrammet.

Innan ett kemiskt bekämpningsmedel föreskrivs för användning i vegetationsregleringsprogrammet inom järnväg ska det granskas av Kemikaliegranskningsfunktionen. Ansvar för att detta sker har chefen som ansvarar för vegetationsregleringsprogrammet.

4. Definitioner

Kemisk produkt är ett kemiskt ämne eller en beredning av kemiska ämnen som inte är en vara. *En vara* är ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion. Definition enligt Miljöbalken (1998:808) 14 kap 2§.

Märkningspliktig kemisk produkt är en produkt som har farosymbol och/eller riskfras, alternativt ny märkning enligt [Förordning \(EG\) nr 1272/2008](#), med faropiktogram, och/eller faroangivelse under avsnitt 15 i säkerhetsdatabladet (enligt [Europaparlamentets och rådets förordning \(EG\) nr 1907/2006](#)) eller under avsnitt 2 i säkerhetsdatabladet (enligt [Kommissionens förordning \(EU\) nr 453/2010](#)).

KemI Kemikalieinspektionen är central tillsynsmyndighet med ansvar för kemikaliekontroll i Sverige. KemI är ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö och arbetar i Sverige och inom EU för att driva fram lagstiftning och regler som bidrar till att miljö kvalitetsmålet nås.

BASTA står för Byggsektorn avveckling av särskilt farliga ämnen. BASTA systemet består av ett BASTA- och ett BETA-register. BASTA är ett egendeklarationssystem där leverantörerna själva registrerar de produkter som klarar kraven och inte innehåller ämnen med farliga egenskaper enligt BASTA:s eller BETA:s egenskapskriterier.

REACH står för Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. På svenska: Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier. REACH är EU:s kemikalielagstiftning. Reglerna finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006.

ECHA står för European Chemicals Agency och är EU:s gemensamma kemikaliemyndighet.

Verksamhetsutövare är den som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd. Verksamhetsutövaren är bl a skyldig att visa att förpliktelserna som följer av miljöbalkens 2 kapitel iakttas.

Farobedömning En bedömning av den kemiska produktens inneboende egenskaper ur miljö- och hälsosynpunkt och vilka åtgärder som krävs för att skydda hälsa och miljö vid hanteringen.

Riskanalys (miljö och hälsa) En analys av sannolikheten för att skada skall uppkomma samt skadans omfattning i den aktuella tillämpningen. Riskanalysen är platsspecifik och ska innehålla åtgärder för att säkerställa att påverkan på hälsa och miljö inte sker.

SVHC Substances of very high concern. Ämnen med så allvarliga hälso- och miljöfarliga egenskaper att det kan krävas tillstånd från ECHA för användning.

PEC Predicted Environmental Concentration är den beräknade genomsnittliga halten av ett ämne i recipienten.

PNEC Predicted No Effect Concentration är den koncentration av ett ämne som vid långtidsexponering inte visat sig orsaka skador. Kvoten PEC/PNEC ska vara mindre än 1 för att undvika skador på fisk och andra vattenorganismer enligt EU-kommissionens direktiv 93/87 EEC.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version
TDOK 2010:310	TRV 2010/103113	1.0

5. Tillämpning

5.1 Tillämpning av produktvalsprincipen

Enligt Miljöbalkens 2 kapitel 4§ ska verksamhetsutövare undvika att använda kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med produkter som kan antas vara mindre farliga.

Denna produktvalsprincip är en hörnsten i Miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Verksamhetsutövaren ska vid användning av kemiska produkter tillämpa produktvalsprincipen bl a genom att produkter klassade i Grupp B och C successivt ersätts med produkter klassade i Grupp A.

Verksamhetsutövaren ska dokumentera hur produktvalsprincipen har tillämpats genom att göra en produktvalsanalys:

- Innan en ansökan skickas in till Kemikaliegranskningsfunktionen
- Vid användning av produkter tidigare klassade som B
- Vid användning av produkter registrerade i BETA-registret.

Produktvalsanalysen ska vara dokumenterad och minst beskriva:

- Behovet av att använda en kemisk produkt. Finns annan metod som leder till mindre påverkan på hälsa och miljö?
- Vilka alternativa produkter finns?
- Har någon av dessa mindre miljö och hälsopåverkan?
- Hur verksamhetsutövaren har sökt alternativa produkter.
- Om produkter i BASTA-registret eller produkter redan klassade i Grupp A går att använda.

5.2 Klassning av produkter

Granskningen av kemiska produkter resulterar i att produkterna klassas i fyra grupper:

Grupp A – Tillåten - får användas utan särskilda villkor
Grupp B – Riskminskning - får användas om särskilda villkor uppfylls
Grupp C – Utfasning - får användas om särskilda villkor uppfylls
Grupp D – Förbjuden - får inte användas

5.3 Granskningskriterier

Trafikverkets granskningskriterier är harmoniserade med REACH och kriterierna för SVHC-ämnen som också används av BASTA. Syftet med harmoniseringen är att förenkla och undvika flera parallella system som liknar varandra och därför kunna arbeta effektivare med utfasning av farliga ämnen.

Grupp A – Tillåten

Produkter klassade i denna grupp innehåller inga ämnen med egenskaper 1-18 (vita och skuggade fält) över angivna haltgränser enligt Tabell 1, Kriterier Grupp A.

Kriterierna för klassning i Grupp A är de samma som kriterierna för registrering i BASTA-registret.

Grupp B - Riskminskning

Produkter klassade i denna grupp innehåller inga ämnen med egenskaper 1-12 (vita fält) över angivna haltgränser enligt Tabell 2, Kriterier Grupp B.

Produkterna i Grupp B innehåller dock ämnen med någon/några av egenskaperna 1b, 2b, 3b, 13-18 (skuggade fälten) över angivna haltgränser enligt Tabell 1, Kriterier Grupp A.

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

Kriterierna för klassning i Grupp B är de samma som kriterierna för registrering i BETA-registret.

Grupp C - Utfasning

Produkterna i denna grupp innehåller ämnen med någon/några av egenskaperna 1-12 (vita fälten) över angivna haltgränser enligt kriterielistan i tabell 2.

Grupp D – Förbjuden

Produkter som innehåller kemiska ämnen som finns på Trafikverkets förbudslista⁶ klassas i Grupp D - Förbjuden. Förbudet kan omfatta all användning eller förbud i vissa tillämpningar eller för vissa användningsområden. Trafikverkets förbudslista innehåller ämnen som är förbjudna enligt lag eller andra farliga ämnen som Trafikverkets har beslutat att avveckla för att ersätta med mindre hälso- och miljöfarliga produkter.

Tabell 1 Kriterier Grupp A

Egenskaper / ämnen	Definition	Haltgräns (vikts %)
1. Cancerframkallande	a) Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen cancerframkallande i kategori 1 eller 2 (R45, R49)	< 0,1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
	b) Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen cancerframkallande i kategori 3 (R40)	< 1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
2. Mutagena	a) Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen mutagen i kategori 1 eller 2 (R46)	< 0,1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
	b) Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen mutagen i kategori 3 (R68)	< 1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
3. Reproduktionstoxiska	a) Ämnen som uppfyller kriterierna i faroklassen reproduktionstoxisk i kategori 1 eller 2 (R60 och/eller R61)	< 0,5% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
	b) Ämnen som uppfyller kriterierna i faroklassen reproduktionstoxisk i kategori 3 (R62 och/eller R63)	< 5% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
4. Spädbarnsskador	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen: kan skada spädbarn under amningsperioden (R64)	< 0,1 % För respektive ämne, halterna ska inte summeras
5. Hormonstörande	I avvaktan på kriterier gäller ämnesgrupp 1 enligt EU "Candidate list"	< 0,1 % För respektive ämne,

⁶ För Trafikverkets förbudslista se bilaga 1 samt www.trafikverket.se

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

	of substances ⁷ . European Commission DG Environment (2000) ⁷	halterna ska inte summeras
6. Mycket persistenta och mycket bioackumulerbara organiska ämnen (vPvB)	Ämnen med 1) Halveringstid > 60 d i havsvatten eller sötvatten eller > 180 d i marint eller sötvattensediment eller >180 d i jord samt 2) BCF > 5000 (Bio Concentration Factor)	< 0,1%
7. Persistenta, bioackumulerbara och toxiska organiska ämnen (PBT)	Ämnen med 1) Halveringstid > 60 d i havsvatten eller > 40 d i sötvatten eller > 180 d i marint sediment eller > 120 d i sötvattensediment eller > 120 d i jord samt 2) BCF > 2000 samt 3) Kronisk NOEC < 0.01 mg/l eller < 30 mg/kg föda eller CMR eller klassificerat T; R48 eller Xn; R48 eller R64	< 0,1%
8. Potentiellt persistenta, bioackumulerbara och toxiska organiska ämnen (PBT)	Det finns ännu inga allmänt vedertagna kriterier för potentiell persistens, bioackumulerbarhet och toxicitet. Kriteriedokumentet kommer att kompletteras när sådana har fastställts.	
9. Bly (Pb)	Rena ämnen eller föreningar av bly (Pb)	< 0,1 %
10. Kvicksilver (Hg)	Rena ämnen eller föreningar av kvicksilver (Hg)	Totalförbud
11. Kadmium (Cd)	Rena ämnen eller föreningar av kadmium (Cd)	< 0,01%
12. Farligt för ozonskiktet	Ozon Depletion Potential (ODP) > 0 (R59)	< 0,1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
13. Allergiframkallande	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen allergiframkallande vid inandning och/eller hudkontakt (R42, R43)	< 1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
14. Mycket hög akut giftighet	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen mycket giftigt vid inandning, hudkontakt och/eller	< 1%

⁷ European Commission DG Environment (2000). Towards the establishment of a priory list of substances for further evaluation of their role in endocrine disruption. MO355008/17860 /10/11/00.

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

		förtäring (R26, R27, R28)	
		Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen mycket giftigt: risk för allvarliga bestående hälsoskador vid inandning, hudkontakt eller förtäring (R39 kombinerat med R26, R27 och/eller R28)	< 1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
15. Akut giftighet	a)	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen giftigt vid inandning, hudkontakt och/eller förtäring (R23, R24, R25)	< 25%
	b)	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen giftigt: risk för allvarliga bestående hälsoskador vid inandning, hudkontakt eller förtäring (R39 kombinerat med R23, R24 och/eller R25)	< 10% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
16. Hög kronisk giftighet		Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen giftigt: risk för allvarliga hälsoskador vid långvarig exponering genom inandning, hudkontakt eller förtäring 3) (R48 kombinerat med R23, R24 och/eller R25).	< 10 % För respektive ämne, halterna ska inte summeras
17. Flyktiga organiska kemiska ämnen		Begynnelsekokpunkt < 250°C mätt vid ett standardtryck av 101,3 kPa, samt har egenskaper enligt kriterierna för riskfraserna R65 (farligt: kan ge lungskador vid förtäring) eller R67 (ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad)	< 10%
18. Miljöfarligt	a)	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen miljöfarlig: mycket giftig för vattenlevande organismer (R50)	Mindre än koncentrationsgränsen som anges i Klassificeringslistan (bilaga VI del 3, tabell 3.2 i Europa-parlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 ⁸
	b)	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen miljöfarlig: mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön (R 50/53)	Mindre än koncentrationsgränsen som anges i Klassificeringslistan (bilaga VI del 3, tabell 3.2 i Europa-parlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 ⁸

⁸ Om ämnet inte finns upptaget i Klassificeringslistan med koncentrationsgräns gäller haltgränserna 25 % för kriteriet 18a och 2,5 % för kriteriet 18b enligt KIFS 2005:7. Haltgränserna har satts med utgångspunkten att BASTA-registrerade produkter inte ska vara märkta med farosymbolerna giftigt eller miljöfarligt.

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

c)	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen miljöfarlig: kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön (R53)	< 25%
d)	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen miljöfarlig: giftig för vattenlevande organismer och kan orsaka skadliga långtidseffekter i vatten miljön (R51/53)	< 25%

Tabell 2 Kriterier Grupp B

Egenskaper / ämnen	Definition	Haltgräns (vikts %)
1. Cancerframkallande	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen cancerframkallande i kategori 1 eller 2 (R45, R49)	0,1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
2. Mutagena	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen mutagen i kategori 1 eller 2 (R46)	0,1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
3. Reproduktionstoxiska	Ämnen som uppfyller kriterierna i faroklassen reproduktionstoxisk i kategori 1 eller 2 (R60 och/eller R61)	0,5% För respektive ämne, halterna ska inte summeras
4. Spädbarnsskador	Ämnen som har egenskaper enligt kriterierna i faroklassen: kan skada spädbarn under amningsperioden (R64)	0,1 % För respektive ämne, halterna ska inte summeras
5. Hormonstörande	I avvaktan på kriterier gäller ämnesgrupp 1 enligt EU "Candidate list of substances". European Commission DG Environment (2000) ⁹	0,1 % För respektive ämne, halterna ska inte summeras
6. Mycket persistenta och mycket bioackumulerbara organiska ämnen (vPvB)	Ämnen med 1) Halveringstid > 60 d i havsvatten eller sötvatten eller > 180 d i marint eller sötvattensediment eller >180 d i jord samt 2) BCF > 5000 (Bio Concentration Factor)	0,1%
7. Persistenta, bioackumulerbara och toxiska organiska ämnen (PBT)	Ämnen med 1) Halveringstid > 60 d i havsvatten eller > 40 d i sötvatten eller	0,1%

⁹ European Commission DG Environment (2000). Towards the establishment of a priory list of substances for further evaluation of their role in endocrine disruption. MO355008/17860 /10/11/00.

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

	> 180 d i marint sediment eller > 120 d sötvattensediment eller > 120 d i jord samt 2) BCF > 2000 samt 3) Kronisk NOEC < 0.01 mg/l eller < 30 mg/kg föda eller CMR eller klassificerat T; R48 eller Xn; R48 eller R64	
8. Potentiellt persistenta, bioackumulerbara och toxiska organiska ämnen (PBT)	<i>Det finns ännu inga allmänt vedertagna kriterier för potentiell persistens, bioackumulerbarhet och toxicitet. Kriteriedokumentet kommer att kompletteras när sådana har fastställts.</i>	
9. Bly (Pb)	Rena ämnen eller föreningar av bly (Pb)	0,1 %
10. Kvicksilver (Hg)	Rena ämnen eller föreningar av kvicksilver (Hg)	Totalförbud
11. Kadmium (Cd)	Rena ämnen eller föreningar av kadmium (Cd)	0,01%
12. Farligt för ozonskiktet	Ozon Depletion Potential (ODP) > 0 (R59)	0,1% För respektive ämne, halterna ska inte summeras

5.4 Särskilda villkor

Kemiska produkter som i granskningsutlåtande tilldelats särskilda villkor får inte användas innan villkoren uppfyllts. Det är verksamhetsutövaren som ansvarar för att uppfylla lagar och andra krav¹⁰ inklusive villkoren i granskningsutlåtandet.

Grupp A – Tillåten

Produkter klassade i Grupp A är de som, enligt detta klassningsförfarande, är bäst att använda ur miljö- och arbetsmiljöperspektiv.

Produkterna tilldelas inga särskilda villkor i granskningsutlåtandet. Åtgärder för att minimera risker för hälsa och miljö kan trots detta behöva vidtas vid användandet. Verksamhetsutövaren ansvarar för att erforderliga åtgärder vidtas.

Grupp B – Riskminskning

Produkter klassade i Grupp B är bättre ur miljö- och arbetsmiljö perspektiv än produkter klassade i Grupp C och sämre än produkter klassade i Grupp A. Produktvalsprincipen ska tillämpas på produkter klassade i Grupp B.

¹⁰ Central lagstiftning är Miljöbalkens hänsynsregler, bestämmelser rörande kemiska produkter och biotekniska organismer samt Arbetsmiljöverkets föreskrift Kemiska arbetsmiljörisiker. Andra krav utgörs exempelvis av kraven i dessa styrande riktlinjer.

DokumentID	Ev. ärendenummer	Version
TDOK 2010:310	TRV 2010/103113	1.0

Grupp B medför villkorad användning. Villkoren meddelas i granskningsutlåtandet. Produkter klassade i Grupp B och produkter i BETA-registret får inte användas utan att följande villkor är uppfyllda:

1. Farobedömning ska göras.
2. Leverantören ska uppmärksammas på eventuella brister i Säkerhetsdatabladet.¹¹ Om brister konstaterats vid granskning framgår dessa av granskningsutlåtandet.
3. Riskanalys ska göras då risk för påverkan på mark och vatten föreligger. Detta villkor kan exempelvis bli aktuellt för användning av stora mängder injekteringsmedel.

Farobedömningen ska utföras av person med erforderlig kompetens och utbildning. Den ska vara dokumenterad och minst beskriva:

- Resultat från produktvalsanalysen
- Risker med produkten vid aktuell hanteringen.
- Krav på skyddsutrustning och skyddsåtgärder för aktuell hantering.
- Omhändertagande av avfall.

Grupp C - Utfasning

Produkter klassade i denna grupp är ur miljö- och arbetsmiljö perspektiv sämre än produkter klassade i Grupp A och B. Produkterna i denna grupp ska successivt fasas ut från användning i Trafikverkets verksamhet och ersättas av mindre miljö- och hälsofarliga produkter. Produkterna ska endast användas då gångbara alternativ saknas och miljöbalkens produktvalsprincip ska tillämpas. Grupp C medför villkorad användning. Villkoren meddelas i granskningsutlåtandet. Produkter klassade i grupp C får inte användas utan att följande villkor är uppfyllda:

1. Planerad förbrukning ska inrapporteras till Kemikaliegranskningsfunktionen.
2. Farobedömning ska göras.
3. Riskanalys (miljö och hälsa) ska göras.
4. Beställarens bygglösning ska informeras om riskanalysen innan arbetet påbörjas.
5. Om riskanalysen visar på risker för miljö och hälsa ska objektspecifika krav för aktuell hantering formuleras.
6. Vid användning av utökade mängder i förhållande till de angivna enligt punkt 1 ska detta rapporteras till Kemikaliegranskningsfunktionen. Riskanalysen ska uppdateras och projektets bygglösning informeras.
7. Leverantören ska uppmärksammas på eventuella brister i Säkerhetsdatabladet.¹² Om brister konstaterats vid granskning framgår dessa av granskningsutlåtandet.

Riskanalysen ska utföras av person med erforderlig kompetens och utbildning. Den ska vara dokumenterad och minst beskriva:

- Hur den aktuella produkten avses användas (hantering, arbetssätt och arbetsmetoder) samt i vilka mängder (ev. mängd per tidsenhet).
- Arbetsmomentets påverkan på hälsa och miljö.
- Risker som kan uppstå med produkten vid aktuell användning. Hur dessa risker hanteras.
- Eventuellt behov av hälsoundersökning. Motivera.
- Om det krävs specifik utbildning eller kunskap om specifik lagstiftning (ex härdplastkungörelsen). Ange hur utbildning ska genomföras och kunskap inhämtas.

¹¹ Detta avser andra brister än sådana som är centrala för att kunna göra en korrekt klassning

¹² Detta avser andra brister än sådana som är centrala för att kunna göra en korrekt klassning

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

- Om påverkan på miljö och hälsa är godtagbar. Beskriv eventuella åtgärder för att erhålla en godtagbar påverkan.
- Behovet av kontrollprogram, vid behov även förslag på kontrollprogram.

Om produkten vid planerad användning kommer i kontakt med mark eller vatten ska riskanalysen även beskriva:

- Vilka mängder och halter som erhålls i det aktuella fallet i recipient dvs ett platsspecifikt riskscenario (ex. PEC).
- Dokumenterade halter i recipient som är acceptabla ur miljösynpunkt (ex. PNEC).

Grupp D – Förbjuden

Produkter klassade i denna grupp får inte användas i Trafikverkets verksamhet. Förbudet kan vara generellt eller för vissa tillämpningar/användningsområden. För Trafikverkets Förbudslista se bilaga 1.

5.5 Ansökan

Ansökan om granskning av kemisk produkt skall ske digitalt i kemikaliehanteringssystemet¹³. För samtliga produkter gäller att aktuellt säkerhetsdatablad på svenska skall bifogas anmälan. Säkerhetsdatabladet bör inte vara äldre än 3 år. Säkerhetsdatabladet ska innehålla tillräcklig information för att kunna klassa produkten¹⁴.

5.6 Granskning

Granskningen av Kemiska produkter ska genomföras av Trafikverkets Kemikaliegranskningsfunktion. Stora investeringsprojekt som löper över lång tid kan erhålla delegation att, inom den egna projektorganisationen, genomföra granskning av de kemiska produkter som används av projektet. Granskningen ska uppfylla kraven i dessa styrande riktlinjer. Beslut om delegation fattas av Chef Samhälle som fastställare av detta dokument. Även övriga avsteg från riktlinjen beslutas av denne.

6. Resultat och dokumentation

6.1 Relaterade dokument

Rutin TDOK 2010:311 Kemiska produkter - granskning av märkningspliktiga kemiska produkter.

TDOK 2010:310 ersätter BVF 1719 Kemiska produkter – granskningskriterier och krav för Banverket och Vägverket.

6.2 Bilagor

Bilaga 1- Trafikverkets Förbudslista

Ändringslogg

Fastställd version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
1.0	2011-02-21		Malin Kotake

¹³ Återfinns på www.trafikverket.se

¹⁴ Centrala uppgifter för att kunna göra en korrekt klassning är innehållsdeklaration samt information om toxikologi och ekotoxikologi.

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

Bilaga 1 - Trafikverket Förbudslista		
Ämne	CAS	Tillåtna användningsområden
Akrylamid	79-06-1	
Arsenik och dess föreningar	Samtliga	
Benzen	71-43-2	Drivmedel miljöklass 1 får innehålla låga halter av ämnet
Kemiska bekämpningsmedel		
* Biocider	Samtliga	Får användas för småskalig bekämpning av skadedjur exempelvis råttor och getingar
* Växtskyddsmedel	Samtliga	Får användas inom ramen för vegetationsregeringsprogrammet för järnväg samt enligt bestämmelser i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:31) om bekämpning av jättelokan (<i>Heracleum mantegazzianum</i>) samt Lag (1970:299) om skydd mot flyghavre och förordning (1970:300) om skydd mot flyghavre.
Bisfenol A	80-05-7	Får användas i Tixotropa produkter för kantförsegling och gjutfogar.
Bly och dess föreningar	Samtliga	
Klorfluorkarboner (CFC)	Samtliga	
2,3-Dinitrotoluen	25321-14-6	
2,4-Dinitrotoluen	121-14-2	
2,6-Dinitrotoluen	606-20-2	
Ftalater		
* Bensylbutylftalat (BBP)	85-68-7	
* Dibutylftalat (DBP)	84-74-2	
* Dietylhexylftalat (DEHP)	117-81-7	
Glykoletrar		
* 2-Etoxiethanol	110-80-5	
* 2-Metoxietanol	109-86-4	
* 2-Etoxietylacetat	111-15-9	
* 2-Metoxietylacetat	110-49-6	
Halonföreningar		
* Halon 1211	353-59-3	
* Halon 1301	75-63-8	
* Halon 2402	124-73-2	
Klorfluorkolväten (HCFC)	Samtliga	
Kadmium och dess föreningar	Samtliga	
Klorparaffiner, C10-13	85535-84-8	
Krom och dess föreningar		
* Natriumdikromat, dihydrat	7789-12-0	
Kvicksilver och dess föreningar	Samtliga	
Nonylfenol	25154-52-3	

DokumentID TDOK 2010:310	Ev. ärendenummer TRV 2010/103113	Version 1.0
-----------------------------	-------------------------------------	----------------

Nonylfenoletoxylater	26027-38-3	
Polycykliska aromatiska kolväten (PAH)		
* Antracen	120-12-7	
* Benso(a)pyren	50-32-8	
Perfluorerade ämnen		
* Pentadekafluoroktansyra (PFOA)	Samtliga	
* Perfluoroktansulfonat (PFOS)	Samtliga	
Tributyltennföreningar	Samtliga	
Tri(2-kloroetyl)fosfat	115-96-8	